

llibrescopi

El 2015 'dona' de sí

Visito un editor i em fan passar al seu despatx mentre acomiada una agent literària en funció de visitadora mèdica. Es refresca la pantalla del seu ordinador i el que té obert és una pàgina prohibida i altament excitant. Una pàgina on pots veure els escriptors nus! És l'informe d'una d'aquestes auditories de venda de llibres molt però que molt fiables. I de subscripció molt però que molt cara. Aquesta és la màquina de la veritat.

Al top de vendes del 2015, hi ha una cosa que salta a la vista: elles tenen el poder. Dels deu llibres d'adults més venuts, sis els firmen dones i s'emporten els dos primers llocs. Medalla d'or per a *Destí, La Templanza* de **María Dueñas** amb més de 235.000 exemplars. L'última vegada que vaig parlar amb ella comentava amb un deix de tristesa que des que va començar a ser una novel·lista coneguda a la universitat on era professora ja no la van tornar a trucar. I no serà perquè l'autora més llegida d'Espanya no tingui coses per explicar. En el món de la cultura l'èxit paga els seus peatges.

Segona posició i medalla de plata –per ben poc– per a la sorpresa de l'any: **Paula Hawkins** *La noia del tren*. Doblet de Planeta, amb permís de La Campana, que es va colar entre les potes del gegant i els va pispar la versió en català de la Hawkins. Tercera posició –a força distància– per a

María Dueñas

JAVIER BELVER

l'acadèmic **Pérez-Reverte**: *Hombres buenos* (però no tant com les dones). I quarta, l'allargada ombra d'**E.L. James** i la seva indigesta *Grey*. Un altre que fa seqüela i, a més a més de rellogat, és **David Lagercrantz**, que amb el quart lliurament de *Millennium* es col·loca cinquè, però lluny del furor que van provocar els tres primers llibres de **Stieg Larsson**. Sisè, el mestre **Francisco Ibáñez**, que ha venut prop de 80.000 exemplars d'*El tesorero / El tesorero*. Ja sé que aquesta és la llista d'adults, però les cues per firmar àlbums de Mortadel·lo i Filemó són un mar de cabells blancs. Al número set, una altra veterana incombustible: **Isabel Allende** amb la

seva aventura crepuscular a *L'amant japonès*.

En la vuitena posició **Dolores Redondo** es fa la competència a si mateixa: per uns quants milers d'exemplars *El guardià invisible* (la seva primera novel·la de la sèrie de la vall del Baztan) supera la nova, *Ofrena a la tempesta*. Si se sumen les vendes dels seus tres llibres de la inspectora Salazar aquest any, Redondo se situa com a tercer autor espanyol més venut.

Alerta: novè llibre de l'any *Wigetia, un viatge mágico*, el llibre de dos youtubbers: **Vegetta i Willyrex**. La comunicació no canviarà: ja ha canviat. Aquests senyors tenen nou i cinc milions de seguidors, respectivament. Si s'haguessin presentat a les eleccions haurien pogut formar govern.

En la desena posició, però sortida fa poques setmanes i escalant posicions a gran velocitat, **Matilde Asensi** amb *El retorn del Cató*. María Dueñas i Matilde Asensi són dues autores unides per pilotes. Totes dues són nebodes de dos futbolistes històrics del Barça que van jugar junts: María és neboda de Teófilo Dueñas, que va arribar procedent del Rayo Vallecano, i Matilde de Juan José Asensi, que venia de l'Elx i va ser capità del Barça i de la selecció espanyola a començaments dels 70.

Saben vostès qui és **Jeff Kinney**? En persona és una mica ensopit, però els seus llibres tenen punch. Ell és l'escriptor més llegit a Espanya el 2015. Ha venut més de 400.000 exemplars de la sèrie *El diari de Greg* (acaba de publicar el desè) per a lectors d'entre 10 i 12 anys. Perquè després diguin els rondinaires que els nois no llegeixen... Més que nosaltres! |

ANTONIO ITURBE

Premi Herralde 2015 Marta Sanz retrata el món de la faràndula donant veu a tres generacions, però deshumanitzant els seus personatges

Tot sobre Talia

J.A. MASOLIVER RÓDENAS

El crític no es deu a l'autor ni a l'editor, només a si mateix a la recerca d'autenticitat i, gairebé exclusivament, al lector. Em temo que són molts els factors que coarten la llibertat crítica a l'hora de valorar *Faràndula*, de Marta Sanz (Madrid, 1967). Autora de novel·les, contes, poesia i assaig, col·laboradora entre altres d'*El País* i d'*El Mundo* i autora d'una antologia de la poesia espanyola contemporània, la trajectòria de Marta Sanz com a novel·lista és impecable. A *La lección de anatomía* (2009) són presents l'enfocament autobiogràfic i l'humor, que són trets que reapareixeran a totes les seves novel·les. Ho és també el peculiar tractament de les relacions sexuals i la barreja de realitat i ficció. A *Black, black, black* (2010) neix el personatge del detectiu homosexual Arturo Zarco, que reapareix a *Un buen detective no se casa jamás*. Personalment estic fart de tant detectiu, que el món es divideixi en homosexuals i heterosexuals, fins que arribi la moda dels onanistes de les illes desertes, però ens deixem atrapar per la vida del relat.

El món del teatre apareix ja a *Faràndula* i està representat per tres generacions. A diferència d'altres novel·les seves, Marta Sanz s'imposa sobre els seus personatges, els ridiculitza, els deshumanitza i es converteixen en estereotips. La primera generació està representada per Ana Urrutia. Si els ancians són un tema recurrent en l'escriptura, aquí la vellesa no està vista com un procés biològic inquietant sinó com una degradació: "Los gritos, los pedos (...). En cada aliento la vieja exhalaba un aroma hediondo"; "y yo me meaba encima por el gusto de mearme y que me pusieran el talco blanco de París". I

d'aquesta degradació no se salva la gossa, Macoque, que "roncaba, se tiraba pedos de perra senil". Més humana resulta Valeria Falcón, no gaire atractiva però una actriu de soca-rel que acaba abandonant la faràndula. Lorenzo Lucas, èmul de George Sanders, de gairebé seixanta anys, és un "actor perteneciente a ese grupo que casi siempre está en paro, combinación de máscara y hombre leído". El personatge més ric és Daniel Valls, que ha arribat a la seva carrera per les seves conviccions polítiques. Tots acaben derrotats menys Natalia de Miguel, de la generació més jove, que es convertirà en una estrella emergent, disposada a tot per tal de ser una actriu.

Fidelitat i amor

S'estableixen relacions d'interès, de relativa fidelitat i d'amor escàs. I per més que es digui que "la voz me salía del útero", és una novel·la essencialment onanista i fàl·lica i en la qual també el sexe apareix degradat. El més interessant són els assajos d'*Eva al desnudo*, que congrega gairebé tots els personatges, el monòleg de Mili entorn del teatre i la sorpresa de l'últim capítol en què apareix la veritable propietària del relat i que es defineix d'una manera descaradament infantil: "Yo no escribo para que nadie me reconozca en su parte inteligente, sino en la más abyecta y entrañable vulgaridad. En su caca, en su culo, en su pedo, en su pis". I si Valeria "no llegó a entender bien lo que el director/guionista/autor había querido expresar", no tinc més remei que identificar-me amb ella. |

Marta Sanz

Faràndula

ANAGRAMA. 240 PÀGINES. 17,90 EUROS

Marta Sanz va guanyar l'Herralde de novel·la amb 'Faràndula'

LLIBERT TEIXIDÓ